

Změna péče o seniory drhne, jde o miliardy

včera 15:39

Kristýna Šopfová

Kvůli výměně obvazu nebo měření tlaku by už senioři s omezenou možností pohybu nemuseli shánět zdravotníka. Jednoduché ošetření by jim mohla poskytnout sociální pracovníce při návštěvě doma. Teď tu možnost nemá, ačkoliv by to zvládla. Umožnit to má chystaný zákon, díky němuž by sociální zařízení mohla poskytovat i zdravotnické ošetření.

Využít by to mohly také domovy seniorů a nemocnice. Zatím se ale zákon nedostal ani na jednání vlády. A pokud nezačne platit od příštího roku, Česko přijde o zhruba 8,5 miliardy korun z Národního plánu obnovy. Schválení zákona je podmínkou pro čerpání peněz.

Riziko, že se nestihne přijmout, je tak velké, že Česko už problém řeší s EU. „Vyjednáváme s Evropskou komisí, zda by to nemohlo být posunuto o půl roku,“ řekla Právu náměstkyně ministra práce a sociálních věcí Zdislava Odstrčilová.

Pokud by se lhůta prodloužila, zbylo by více času i na doladění návrhu. Za nedostatečný ho považují hlavně lidé z praxe.

Podle náměstka ministra zdravotnictví Václava Pláteníka (KDU-ČSL) je ale snaha, aby zákon, který zavede novou sociálně-zdravotní lůžkovou péči, předložili ještě letos a mohl od ledna 2024 platit.

Pro poskytovatele sociálních nebo zdravotních služeb by to žádné překotné změny neznamenal. „Není to tak, že by od 1. ledna automaticky vznikaly nové služby,“ řekl Pláteník s tím, že změny budou nabíhat postupně. Přijetí zákona o dlouhodobé péči, který mimo jiné řeší i zavedení sociálně-zdravotní pobytové služby, stanovila Evropská komise jako podmínku pro čerpání peněz na další projekty. Běžně zabere legislativní proces ale několik měsíců, což ohrožuje dodržení termínu. Na zákonu pracuje ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci se zdravotnictvím.

„Dostupnost péče to nezvýší“

Snahou je, aby se sociální a zdravotní péče propojily a lidé s vysokým stupněm závislosti na druhých dostali komplexní péči na jednom místě. Prvotní návrhy ale sklidily kritiku. Zejména z odborů a terénních služeb. „Za nás tento návrh nepřináší žádné řešení ke zvýšení integrace a dostupnosti sociálně-zdravotních služeb. Povede spíše jen ke zvýšení administrativní zátěže. Z pohledu klienta těchto služeb, tedy zejména seniora, nedojde k žádné změně,“ sdělil Právu prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký.

Nebude to povinné

Opomíjí se podle něj terénní služby dlouhodobé péče, jako je pečovatelská služba nebo domácí péče. Stejně tak návrh neřeší, jak napomocť ke zvyšování paliativních služeb, posílit fyzioterapii, ergoterapii nebo třeba nutriční péči v sociálních službách.

Ministerstva zdůrazňují, že poskytování sociálně-zdravotní služby nebude povinné a nechtějí stávající síť služeb likvidovat. Je však otázkou, jaký o to bude zájem. Ze začátku si novou službu zřejmě nasmlouvají jen ti, kteří už k tomu mají zázemí. Aby mohl například domov seniorů nabízet i zdravotní lůžkovou péči, musí získat povolení k jejímu poskytování, tedy splnit stejné podmínky jako nemocnice. Podle odborů to bude znamenat nemalé finanční výdaje.

Náročné bude i shánění nových pracovníků. Nejen zdravotních sester, ale i fyzioterapeutů, nutričních terapeutů, klinických psychologů nebo ergoterapeutů. Kritiku schytala ministerstva i za to, že chtěla zrušit povinnost pojišťoven uzavírat smlouvy s pobytovými sociálními službami. Od toho se nakonec upouští. Hradit se bude nová služba ze tří různých zdrojů: z příspěvku na péči, z úhrady zdravotních pojišťoven a od klientů za tzv. hotelové služby.

Odlehčit nemocnicím

Na vznik sociálně-zdravotní péče se netrpělivě čeká řadu let. Už teď by podle prvotních odhadů byla vhodná pro asi 1500 lidí, kteří leží v nemocnicích.

„Považuji to za nesmírně důležité. Ono se jedná o relativně velkou skupinu lidí, jejichž soběstačnost je výrazně omezená, kdy není možné anebo již únosné zajistit jim péči v domácím prostředí,“ zhodnotila význam péče ředitelka pražského Gerontologického centra Iva Holmerová.

Poskytování sociálně-zdravotní péče musí podle ní předcházet pečlivé vyšetření a zhodnocení stavu klienta. „Tuto péči považuje Evropa za jeden z pilířů své sociální politiky, snad tomu tak bude i u nás,“ dodala. Podobně jako Horecký i ona zdůraznila, že by se mělo řešit i poskytování služeb v domácím prostředí, aby se dalo umístění lidí do nejrůznějších zařízení oddálit.

Gerontologické centrum provozuje geriatrické oddělení následné péče, kde se mohou starší pacienti doléčit a rehabilitovat po opuštění nemocnice, ale také terénní ošetrovatelskou péči, domácí asistenční službu, denní stacionář pro pacienty s demencí a geriatrickou ambulanci. Bez finanční podpory z městské části by to podle Holmerové ale nešlo. Z kvality slevit nechtějí, některé služby jsou ale ztrátové.